

ASBJØRN JENSEN

Supplerende redegørelse

om

skudeepisoden på Fælledvej under begivenhederne på
Nørrebro den 18.-19. maj 1993.

Afgivet den 30. maj 1995 til Justitsministeren.

Da ingen på stedet har hørt råbene, og da ingen civile har oplyst, at de har råbt råbene, kan det ifølge forholdets natur ikke bevismæssigt udelukkes, at det kan have været politifolk, der har råbt.

På grundlag af en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger, hvori indgår de overvejelser, jeg har anført ovenfor, finder jeg imidlertid, at det er overvejende sandsynligt, at råbene "Skyd efter benene" må være råbt af aktivister.

5.2. Andre skudordrer m.v.

Som det fremgår af afsnit 4.3.1., har politilederne forklaret, at delingsføreren for beredskabsdelingen D-5 og lederen af uropatruljen alene har afgivet ordren "Træk pistolerne", men ikke yderligere skudordrer på Fælledvej.

Der er imidlertid, som det fremgår, 14 politifolk, der forklarer, at de har hørt råb, som de har opfattet som noget med at "skyde" eller "afgive varselsskud".

Nogle af de politifolk, der har hørt ordren som "Skyd" eller "Afgiv varselsskud", har ikke hørt selve ordren om at trække pistolerne.

Omkring fem politifolk har opfattet en ordre om "Skyd". De har ikke hørt ordre om at afgive varselsskud. Otte andre har hørt ordrer som "Afgiv/Affyr varselsskud", men ikke hørt råbet/ordren om "Skyd".

Alle de politifolk, der har hørt en ordre eller et råb om "Skyd", har lige som de øvrige afvist at have hørt råbet "Skyd efter benene".

Alle har forklaret, at de har opfattet alle disse ordrer som ordrer til at skyde varselsskud. De fleste kan

ikke sige, om disse ordrer kom fra en leder. Nogle mener at have hørt råbet i megafon og mener, at det blev råbt af delingsføreren eller af områdelederen. Enkelte oplyser, at de selv har gentaget en ordre som "Afgiv varselsskud".

Lederne har fastholdt, at de ikke har givet andre ordrer end ordren om at trække pistolerne. Sådanne andre ordrer kan heller ikke høres på det rensede lydbånd, hvilket dog ikke i sig selv udelukker, at sådanne råb eller ordrer kan være afgivet.

Det kan derfor under hensyn til den helt ekstraordinære anspændte og farlige situation med megen råben og skrigen ikke ganske udelukkes, at politifolkenes erindring om, hvordan selve skudordren lød, har karakter af en slags efterrationalisering, fordi der var lagt op til at skyde varselsskud. Denne opfattelse underbygges også af, at det er indbyrdes forskellige ordrer, som de enkelte politifolk forklarer, at de mener at have hørt.

Det kan imidlertid heller ikke afvises, at der er politifolk, der under indtryk af de voldsomme angreb har råbt noget sådant til sidemændene, selvom politifolkene efterfølgende ikke selv mener, at de kan have råbt det.

Endelig kan det naturligvis heller ikke ganske udelukkes, at én eller flere af lederne kan have ladet en eller anden opfølgingsordre følge efter ordren om at trække pistolerne, selv om de efterfølgende ikke kan genkalde det.

På de foreliggende oplysninger, som jeg ikke mener kan underbygges ved yderligere afhøringer, er jeg mest tilbøjelig til at antage, at der kan have forekommet nogle råb i form af gentagelser af ordren "Træk

pistolerne" fra politifolk i kæden, som de selv i den truende situation kan have udbygget med råb som "Skyd varselsskud" eller lignende som en opfordring til de øvrige i kæden om også at skyde varselsskud. Sådanne råb kan have forekommet under begge faser af skudepisoden. Det kan som nævnt heller ikke udelukkes, at der alene foreligger nogle efterrationaliseringer i betjentenes erindringer om, hvad de hørte i denne anspændte og farlige situation.

Jeg finder det imidlertid ikke afgørende for bedømmelsen af forløbet, at dette ikke kan fastlægges endeligt. Det skyldes navnlig, at ingen af de betjente, der mener, at de har hørt en ordre "skyd", ifølge deres egne forklaringer i situationen har opfattet det som en ordre om at skyde mod personer, men alene som en ordre om at skyde varselsskud.

Som nævnt ovenfor i afsnit 3.2. fandtes der i 1993 ingen udtrykkelige regler eller en indøvet praksis med hensyn til, hvordan skydning under kommando skulle gennemføres.

Områdelederen har forklaret, at ordren "Træk pistolerne" efter hans opfattelse i sig selv giver de enkelte politifolk under kommando en adgang til at skyde varselsskud, og hvis betingelserne er til stede - konkret påbegyndt farligt angreb - også adgang til at skyde sigtet skydning mod angriberen, idet en sådan ret altid består efter skydereglementet, og uanset at politifolkene er under kommando.

Det er formentlig en rigtig forståelse af ordren, men det kan ikke vides, om denne forståelse af ordren "Træk pistolerne" står fuldstændigt klart for alle politifolk.

Det synes dog ifølge afhøringerne ikke at have givet anledning til konkret tvivl for politifolkene på Fælledvej, at der ikke var faste og indøvede kommandoer og rutiner om skydning under kommando, der angav, hvornår der skal skydes varselsskud, og hvornår der må/skal skydes sigtet skydning mod person.

Indøvning af, hvordan politifolk under kommando skal forholde sig i forbindelse med skudordrer, har der - heldigvis - ikke tidligere i praksis vist sig behov for.

Det bør imidlertid indøves for at undgå usikkerhed i fremtiden. Det gælder uanset risikoen for, at skydning under kommando lettere og hurtigere (for hurtigt) bliver taget i anvendelse, når det er indøvet, end når lederne først skal improvisere. I redegørelsen side 122 anførte jeg da også, at det burde overvejes at udbygge reglerne i skydereglementet med henblik på sådanne situationer og udbygge den praktiske uddannelse med henblik på, at polititjenestemænd instrueres og øves i at handle i overensstemmelse med sådanne nye forholdsregler.

Hertil kommer, at jeg som nævnt i redegørelsen side 102 har fundet, at betingelserne for at skyde i nødværge måtte antages at have været til stede i hele det tidsrum, 1-2 minutter, som skydningen på Fælledvej varede.

Derfor ville det heller ikke efter min opfattelse kunne være kritiseret, hvis en leder på ny i denne periode havde befalet "træk pistolerne" til politifolk, der enten endnu ikke havde trukket pistol eller havde sat pistolen tilbage i hylsteret. Det ville endvidere formentlig heller ikke kunne kritiseres, hvis en leder i

denne sammenhæng havde råbt "skyd", en ordre, der som nævnt ifølge forklaringerne af politifolkene alene opfattes som en ordre om at skyde varselsskud.

Som det fremgår af redegørelsen side 105, har jeg ikke fundet grundlag for at kritisere det skøn, som to politifolk havde udøvet om, at det var nødvendigt under den 1-2 minutter lange skudepisode at skyde sigtet skydning mod to aktivister, der angreb liggende politifolk.

Hvis andre politifolk havde skønnet, at det i denne situation havde været nødvendigt at skyde mod konkrete aktivister, der angreb på tæt hold med brosten, ville jeg formentlig også måtte have accepteret grundlaget for yderligere sigtet skydning i den situation, hvor hele politikæden efter min opfattelse var udsat for påbegyndt farligt angreb på personer, og hvor det efter ledernes skøn - som jeg ikke har ment at kunne forkaste - ikke var muligt umiddelbart at afværge angrebet ved at rykke tilbage.

5.3. Andre råb på lydbåndet.

Efter at der er afgivet skud i første fase på Fælledvej, kan der på lydsporet høres et råb "(fremad i)orden"(15:09). Det er på et tidspunkt, hvor politiet søger at gå et stykke tilbage ad Fælledvej.

Af erklæringen af 1. december 1994 (bilag 3) side 5 fremgår, at Delta Akustik vurderer, at der næppe er anvendt megafon. Det kan efter min opfattelse ikke udelukkes, at råbet kommer fra en politimand, der beordrer eller opfordrer politifolkene til at fastholde kæden, idet kæden som nævnt på dette tidspunkt var i opløsning med deraf følgende fare for, at aktivisterne kunne komme ind og kaste sten på siden af isolerede politigrup-